

SMĚRNICE

CAA-SL-059-n-22

**Přijatelné postupy pro zavedení kvalifikovaných palubních průvodčích
do provozu držitelem AOC, u kterého není palubní průvodčí vyžadován
na základě ustanovení ORO.CC.100(a) nařízení Komise (EU) č. 965/2012**

*Acceptable procedures for AOC holders for commissioning of qualified cabin crew
members for whom cabin crew member is not required according to ORO.CC.100(a)
of Commission Regulation (EU) 965/2012*

Změna číslo:	Vydáno		Zpracoval:
	Pod č. j.:	Dne:	
0	5884-22-301	15. 9. 2022	Ing. Eva Langhammer
1	5594-25-301	22. 9. 2025	Ing. Eva Langhammer

Schválil:

Ing. Jan Šikýř
ředitel SL

SEZNAM ZMĚN

Změna číslo: n=	Datum účinnosti	Změnil	
		Datum	Příjmení/podpis
0	30. 9. 2022	Zpracováno	
1	22. 9. 2025	22. 9. 2025	Langhammer

SEZNAM PLATNÝCH STRAN

Strana číslo	Změna číslo	Strana číslo	Změna číslo
1	1		
2	1		
3	1		
4	1		
5	1		
6	1		
7	1		
8	1		

OBSAH

Ustanovení	Název	Strana
	SEZNAM ZMĚN	2
	SEZNAM PLATNÝCH STRAN	2
	OBSAH A POUŽITELNOST SMĚRNICE	3
	(1) Definice	4
	(2) Počet a složení posádky palubních průvodčů	4
	(3) Obecné požadavky – palubní průvodčí	4
	(4) Oprávnění k provádění Počátečního výcviku CC, včetně přezkoušení, Oprávnění k vydávání Osvědčení CC	5
	(5) Programy pro výcvik a přezkoušení CC	5
	(6) Provoz CC na více než třech typech/variantách letadel	6
	(7) Provoz s jedním palubním průvodčím	6
	(8) Instruktoři a Examinátoři palubních průvodčů (CCI/CCE)	6
	(9) Stanovení postupů pro palubní průvodčí	7
	(10) Provozní příručky	7
	(11) Omezení doby letu, doby služby a požadavky na minimální doby odpočinku	7
	(12) Dodatečné požadavky	8
	(13) Zasilání žádostí o předchozí schválení	8

POUŽITELNOST SMĚRNICE CAA-SL-059-n-22

Tato Směrnice je použitelná pro:

- (1) Provozovatele aerotaxi (*Airtaxi Operators*), držitele AOC – s nepravidelným provozem na objednávku v obchodní letecké dopravě, který je prováděn letouny s maximální provozní konfigurací sedadel pro cestující (MOPSC) 19 a méně, u kterých není palubní průvodčí vyžadována v souladu s ustanovením ORO.CC.100(a) nařízení Komise (EU) č.965/2012.
- (2) Provozovatele pravidelné/charterové obchodní letecké dopravy letouny (*Scheduled/Charter CAT Operators*), držitele AOC, s letouny s MOPSC 19 sedadel a méně.
- (3) Inspektory oddělení obchodní letecké dopravy (OOLD) odboru provozu letadel (OPL) sekce letové (SL), a to pro výkon funkce dozoru nad bezpečností provozovatelů letadel v obchodní letecké dopravě.

ÚCL ČR vydává tuto směrnici v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1139, Kapitoulou IV a článkem 62 (2)(e).

(1) Definice

Palubní průvodčí (dle Přílohy I nařízení Komise (EU) č. 965/2012) – *Cabin Crew* - vhodně kvalifikovaný člen posádky, který není členem letové posádky nebo členem technické posádky a je provozovatelem určený k tomu, aby během provozu vykonával činnosti spojené s bezpečností cestujících a s bezpečností letu.

Člen posádky letadla (dle Přílohy I nařízení Komise (EU) č. 965/2012) – *Crew member* - osoba, kterou provozovatel pověřil k výkonu činností na palubě letadla.

(2) Počet a složení posádky palubních průvodčů

V souladu s ustanovením ORO.CC.100(a) nařízení Komise (EU) č. 965/2012 a bodem 7. / Přílohou IV nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/1139 je vyžadován minimálně jeden palubní průvodčí (*dále jen CC*) v letadlech s MOPSC více než 19 sedadel, pokud je na palubě jeden a více cestujících. Z uvedeného vyplývá, že palubní průvodčí není vyžadován u provozovatelů aerotaxi, u provozovatelů pravidelné/charterové obchodní letecké dopravy s letadly s MOPSC 19 a méně a u provozovatelů neobchodního provozu se složitými motorovými letadly.

Pokud se provozovatel, u kterého není CC vyžadována, rozhodne využívat kvalifikované palubní průvodčí na palubě letadla, musí být splněny podmínky uvedené v bodě (3) této směrnice pro to, aby mohly být těmto členům posádky přiděleny funkce a povinnosti na konkrétním typu/variantě letadla, a to v souladu s požadavky uvedenými v ustanoveních ORO.CC.110 a ORO.CC.210 nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

(3) Obecné požadavky – palubní průvodčí

- a) Minimální věk 18 let;
- b) CC musí být držitelem platného Osvědčení palubního průvodčího (*Cabin Crew Attestation*) vydaného v souladu s Přílohou V (Část CC) nařízení Komise (EU) č. 1178/2011, v platném znění, v některém z členských států EU/EASA, které je vydáno po úspěšném absolvování Počátečního výcviku pro palubní průvodčí, včetně přezkoušení, v souladu s požadavky uvedenými v ustanovení CC.TRA.220 nařízení Komise (EU) č. 1178/2011;
- c) CC byl zdravotně posouzen v souladu s požadavky Přílohy IV (Část MED) nařízení Komise (EU) č. 1178/2011 jako fyzicky a psychicky schopen bezpečně vykonávat své povinnosti a odpovědnosti – je držitelem platného Osvědčení o zdravotní způsobilosti pro palubní průvodčí (*Medical Report*).
- d) CC úspěšně dokončil všechny požadované výcviky a přezkoušení palubních průvodčů v souladu s Částí CC nařízení Komise (EU) č. 965/2012 a je kompetentní k tomu, aby vykonával přidělené povinnosti v souladu s postupy uvedenými v provozní příručce a
- e) CC je kvalifikovaný na daném typu/variantě letadla.

Dodatečné požadavky:

- a) Postupy CC jsou v souladu s Přílohou III (Část ORO) Hlava CC a s Přílohou IV (Část CAT) nařízení Komise (EU) č. 965/2012 a
- b) provozovatelem musí být zajištěno, že cestující jsou schopni jasně identifikovat aktivní členy posádky palubních průvodčích, včetně jejich funkce vzhledem k bezpečnosti cestujících a bezpečnosti letu, jak vyžaduje ustanovení ORO.CC.110(c) nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

(4) Oprávnění k provádění Počátečního výcviku CC, včetně přezkoušení a Oprávnění k vydávání Osvědčení CC

Pokud se provozovatel obchodní letecké dopravy, u kterého není CC vyžadována, rozhodne získat Oprávnění k provádění Počátečního výcviku pro palubní průvodčí, včetně přezkoušení, a Oprávnění k vydávání Osvědčení palubních průvodčích, podá Žádost o předchozí schválení (*Prior Approval*) v souladu s postupy směrnice ÚCL ČR číslo CAA-SL-004-n-14 a zároveň podá Žádost o změnu provozní specifikace k AOC v souladu s požadavkem ustanovení ORO.AOC.120 nařízení Komise (EU) č. 965/2012 (viz směrnice ÚCL číslo CAA-SL-043-n-14).

Při vydávání Osvědčení CC bude postupovat v souladu se směrnicí ÚCL ČR číslo CAA-SL-054-n-20, zejména ve smyslu zasílání ÚCL ČR seznamu všech vydaných Osvědčení CC (Příloha 2 směrnice) a povinnosti notifikovat všechna vzájemně uznaná Osvědčení CC, která byla vydaná v jiném členském státě EU/EASA a která uznal platná postupem podle článku 67 nařízení EP a Rady (EU) 2018/1139 (Příloha 3 směrnice). Dále je povinen v souladu s požadavkem ustanovení ORO.MLR.115(c) nařízení Komise (EU) č. 965/2012 uchovávat všechna Osvědčení CC, a to po dobu, po kterou u něj palubní průvodčí vykonává práva související s Osvědčením CC.

V případě, že provozovatel nebude žádat o výše uvedená Oprávnění, je povinen prověřit, že Osvědčení CC obsahují všechny povinné prvky, které jsou uvedeny v Dodatku II k Příloze VI (Část ARA) nařízení Komise (EU) č. 1178/2011 a splňují požadavky ustanovení CC.CCA.105(b) tohoto nařízení – držitel Osvědčení CC vykonával v předchozích 60 měsících práva související s Osvědčením CC alespoň na jednom typu letadla.

(5) Programy pro výcvik a přezkoušení CC

Provozovatel obchodní letecké dopravy, u něhož není CC vyžadována a který nebude žádat o Oprávnění uvedená v bodě (4) této směrnice a který bude přijímat CC s platným Osvědčením CC, je povinen podat Žádost o předchozí schválení všech programů pro výcvik a přezkoušení CC, včetně osnov, v souladu s postupy směrnice ÚCL ČR číslo CAA-SL-006-n-14. Po vydání Rozhodnutí o schválení zařadí schválené programy výcviku a přezkoušení CC do provozní příručky, části D a zašle ÚCL ČR postupem dle směrnice CAA-SL-003-n-14.

Všechny plánované výcviky CC, včetně přezkoušení, musí být oznámeny ÚCL ČR pro umožnění výkonu státního dozoru v souladu s Přílohou II (Část ORO) nařízení Komise (EU) č. 965/2012, a to nejpozději 15 dnů před zahájením výcviku na adresu slp_old@caa.gov.cz. V oznámení musí být uveden druh výcviku CC (včetně způsobu provedení výcviku), místo konání, datum a čas, případně i počet účastníků kurzu a jména instruktorů/školiců pro jednotlivé položky výcviku.

V případě, že je nutná změna programů pro výcvik a přezkoušení CC, provozovatel podává Žádost o změnu předchozího schválení v souladu s postupem směrnice ÚCL ČR číslo CAA-SL-006-n-14. Provozovatel také poskytne součinnost s ÚCL ČR ve smyslu plánování průběžných kontrol palubních průvodčích za letu (*In-flight Inspections of CC*) a kontrol výcviků CC (*CC Training Checks*). Četnost kontrol CC se odvíjí od indikátorů výkonnosti bezpečnosti stanovených ÚCL ČR pro konkrétního držitele AOC. Po dobu minimálně tří let je provozovatel povinen uchovávat záznamy o výcvicích, přezkoušení a kvalifikacích CC, jak vyžaduje ustanovení ORO.MLR.115(c) nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

(6) Provoz CC na více než třech typech/variantách letadel

Pokud má provozovatel v provozní specifikaci k AOC zapsané více než tři typy letadel a chce využít palubní průvodčí na všech typech, musí podat Žádost o předchozí schválení výkonu funkce CC na více než třech typech/variantách postupem podle směrnice ÚCL ČR číslo CAA-SL-007-n-14.

(7) Provoz s jedním palubním průvodčím

Bude-li provozovatel využívat provoz s jedním palubním průvodčím (*Single CC Member Operations*), musí těmto CC poskytnout výcvik a přezkoušení v souladu s body ORO.CC.255(b)(1) a ORO.CC.255(b)(2) nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

V případě, že se provozovatel rozhodne provozovat lety s více než jednou palubní průvodčí, musí určit jednu palubní průvodčí, která bude zodpovědná velícímu pilotovi / veliteli letadla, jak vyžaduje ustanovení ORO.CC.100(c) nařízení Komise (EU) č. 965/2012. V takovém případě musí takovým CC poskytnout schválený výcvik Vedoucího palubního průvodčího (*Senior CC Member Training*), v souladu s požadavky ustanovení ORO.CC.200 nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

(8) Instruktoři a Examinátoři palubních průvodčích (CCI/CCE)

K zajištění výcviků CC a přezkušování CC musí mít provozovatel k dispozici instruktory palubních průvodčích (*CC Instructors – dále jen CCI*) a Examinátory palubních průvodčích (*CC Examiners – dále jen CCE*). Pro ÚCL ČR je přijatelné postupovat následujícími způsoby:

- a) Najmutí CCI/CCE u jiného provozovatele a poskytnutí přeškolovacího výcviku provozovatele, případně typového výcviku na letadlo, a seznámení s konkrétními výcviky CC a související dokumentací. Po vycvičení všech CC již tyto CCI/CCE provozovatel nevyužívá a vycvičí si vlastní CCI/CCE, kterým musí poskytnout schválený výcvik k získání této kvalifikace. Požadavky na kvalifikace CCI/CCE si stanovuje provozovatel sám a uvádí je do provozní příručky OM-D. *Poznámka – obecné požadavky na CCI/CCE jsou uvedeny v Příloze IV nařízení EP a Rady (EU) 2018/1139.*
- b) V případě, že provozovatel najme CC s platným Osvědčením CC, vybere vhodné kandidáty a těm zajistí výcvik k získání kvalifikace CCI/CCE u jiného provozovatele obchodní letecké dopravy se stejným druhem provozu.

Je rovněž nezbytné zajistit pravidelný udržovací výcvik (*Refresher Training*) k udržení kvalifikace CCI/CCE.

Pro ÚCL ČR je přijatelné, aby CCI byl/a zároveň CCE, musí být však splněna podmínka ustanovení AMC1 ARA.CC.200(b)(2) k nařízení Komise (EU) č. 1178/2011 – zamezení střetu zájmů v případě přezkušování CC k získání Osvědčení CC, pokud má provozovatel schválené Oprávnění k provádění Počátečního výcviku CC, včetně přezkoušení, jak je uvedeno v bodě (4) této směrnice.

(9) Stanovení postupů pro palubní průvodčí

Postupy, které provozovatel musí stanovit pro palubní průvodčí, jak vyžaduje ustanovení AMC1 ORO.GEN.110(f)(h) k nařízení Komise (EU) č. 965/2012 a které se týkají bezpečnosti letu a bezpečnosti cestujících, **musí zahrnovat minimálně**:

- Odjištění a zajištění dveří a skluzů u nouzových východů (*pokud je jimi letadlo vybaveno*)
- Ovládání osvětlení v kabině, včetně nouzového osvětlení (*je-li jím letadlo vybaveno*)
- Safety briefing ve všech fázích letu (informace pro cestující týkající se bezpečnosti)
- Prevence a detekce požáru v kabině letadla, v kuchyňce (*nachází-li se v letadle*) a na toaletě (*nachází-li se v letadle*)
- Postupy v případě turbulence během letu
- Postupy v případě nouzové situace nebo/a evakuace.

Podrobné postupy, které zpracovává ve formě seznamů kontrolních úkonů (*Checklists*), musí zahrnovat povinnosti CC pro jednotlivé fáze letu – před vzletem, během letu, před přistáním a po přistání, jak vyžaduje ustanovení AMC1 ORO.GEN.110(f)(h)(b) k nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

Provozovatel je také povinen stanovit konkrétní obsah bezpečnostních briefingů pro všechny palubní průvodčí před zahájením letu/série letů – AMC1 ORO.GEN.110(f)(h)(c) k nařízení Komise (EU) č. 965/2012

(10) Provozní příručky

V souvislosti se zavedením palubních průvodčí do provozu je nutné provést úpravy v příslušných ustanoveních provozní příručky, části A, v souladu s požadavky ustanovení AMC3 ORO.MLR.100 k nařízení Komise (EU) č. 965/2012, v OM-D (zařazení schválených výcviků CC, včetně přezkoušení) a také v ostatní dokumentaci – například vytvoření nové části OM-B pro palubní průvodčí ve formě CCOM (*Cabin Crew Operations Manual*), případně vydání nové dokumentace.

Provozovatel zasílá změny ÚCL ČR postupem podle směrnice číslo CAA-SL-003-n-14.

(11) Omezení doby letu, doby služby a požadavky na minimální doby odpočinku

Požadavky na omezení doby letu, doby služby a minimální doby odpočinku (*Flight/Duty Time Limitations and Rest Requirements – dále jen FTL*) musí být splněny pro palubní průvodčí, jakožto členy posádky letadla, kteří vykonávají své povinnosti v letadle během letu nebo části letu. Příslušná omezení FTL pro CC uvádí provozovatel do kapitoly 7 OM-A.

Všem CC musí být poskytnuto seznámení v této oblasti (není-li již zahrnuto v některém ze schválených výcviků), aby si byli vědomi všech omezení, která se na ně vztahují vzhledem k druhu provozu.

Provozovatel je povinen uchovávat záznamy o době letu, době služby, dobách odpočinku, počtu volných dnů a určeném mateřském letišti u všech CC v minimální lhůtě, která se odvíjí od konkrétního druhu provozu a zároveň musí tyto záznamy poskytnout na vyžádání palubním průvodčím, případně jiným provozovatelům, u kterých CC vykonávají práva související s Osvědčením CC.

Pokud má provozovatel schválený a zavedený systém řízení rizik spojených s únavou (FRMS), je povinen poskytnout CC počáteční výcvik a pravidelné opakovací školení v oblasti Řízení rizik spojených s únavou, v souladu s požadavkem ustanovení AMC1 ORO.FTL.120(b)(7)(a) k nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

Jsou-li CC nasazováni na kombinaci letů s různými druhy provozu (CAT a NCC/NCO), musí být splněny požadavky FTL pro provoz v obchodní letecké dopravě, jak vyžaduje ustanovení AMC1 ORO.AOC.125(a)(a) k nařízení Komise (EU) č. 965/2012. Provozovatel je také povinen zahrnout kombinaci více druhů provozu do svého systému řízení bezpečnostních rizik (SMS), aby vyhodnotil, zda rizika spojená s únavou neovlivňují provoz v obchodní letecké dopravě - AMC1 ORO.AOC.125(a)(b) výše uvedeného nařízení.

(12) Dodatečné požadavky

V případě, že palubní průvodčí pracují na částečný / zkrácený úvazek, je provozovatel povinen ověřit před tím, než jim jsou přiděleny funkce CC, že postupuje v souladu se všemi požadavky nařízení Komise (EU) č. 965/2012 a musí brát v úvahu veškeré služby, které palubní průvodčí poskytuje jinému provozovateli/provozovatelům a zejména zjistit celkový počet typů letadel/variant, na kterých vykonává funkci CC a příslušná omezení týkající se doby letové služby, doby služby a požadavků na minimální doby odpočinku, v souladu s ustanovením ORO.CC.100(b) nařízení Komise (EU) č. 965/2012.

(13) Zaslání žádostí o předchozí schválení

Žádosti uvedené v této směrnici vyžadující přechozí schválení (*Prior Approvals*) předkládejte:

- prostřednictvím datové schránky (ID: v8gaaz5), nebo
- na adresu: Úřad pro civilní letectví ČR, K Letišti 1149/23, 161 00 Praha 6, nebo
- na emailovou adresu: podatelna@caa.gov.cz se zaručeným elektronickým podpisem, a nebo
- osobně na podatelnu ÚCL ČR.